

Styre: Fakultet for kunst, musikk og design

Styresak: 50/20

Møtedato: 17.06.20

Dato: 11.06.20

Arkivsaksnr: 20/6214

Styring og ledelse ved Fakultet for kunst, musikk og design.

Bakgrunn

Bakgrunnen for at saken legges frem for fakultetsstyret nå, er at fakultetsledelsen ønsker en bred debatt om ledelsesform for fakultetet. Dekanperioden til sittende dekan/prodekan går ut 31. 07.21. Rekrutteringsprosessen må starte våren 2021, og vi må derfor ha avklart styringsform i god tid før det.

Ved Fakultet for kunst, musikk og design har vi ordningen med valgt dekan, og tilsatte instituttledere. Den ordningen vedtok fakultetsstyret før valget av ny dekan våren 2017 (SAK 16/17).

Generelt om ledelse.

Det siste 10-20 årene har det vært store endringer i uh-sektoren. Institusjonene har fått større autonomi, samtidig som det har blitt innført mer målstyring og mange insentiver i sektoren. Det betyr høyere forventninger til strategisk ledelse enn før.

I forbindelse med ny universitets- og høyskolelov har debatten om ledelsesmodeller i sektoren kommet opp. Lovutvalget som står bak NOU2020:3 legger til grunn at det skal være mulig å enten ansette eller velge rektor, men uansett rekrutteringsordning mener et flertall at det skal være ekstern styreleder (en av de eksterne styremedlemmene). Mindretallet i lovutvalget mener derimot at det må være mulig å ha en styringsmodell med valgt rektor som også er styrets leder. Alle fakulteter og UiBs styre støtter i sin høringsuttalelse mindretallets forslag.

Debatten er engasjerende, viktig og sammensatt. Den handler om hvilken ordening som best ivaretar universitetenes autonomi og behovet for strategisk ledelse opp mot myndighetskrav. Debatten om styring og ledelse på institusjonsnivå har også stor betydning for hvordan man organiserer ledelse på fakultets- og instituttnivå.

Dagens ordninger for fakultetene ved UiB.

Ved Universitetet i Bergen er det i dag to modeller for ledelse ved fakultetene. Modellene er et resultat av grundige prosesser ved UiB og hvor fakultetenes ulike vurderinger og behov ble tillagt avgjørende vekt.

I regelsamling i del 1 om styringsorganer § 5. om rekruttering av dekan finner vi følgende formuleringer:

- Fakultetsstyret bestemmer om dekan skal velges eller ansettes. Fakulteter med ansatt dekan har enhetlig ledelse. Fakulteter med valgt dekan har delt ledelse.

[...]

- Dersom dekan ansettes, skal ansettelsesprosessen sikre at dekan har faglig legitimitet og den kompetansen som kreves for stillingen. Ansettelse skjer i henhold til bestemmelsene i Reglement for ansettelse i vitenskapelige stillinger og faglige administrative-lederstillinger § 3.1.3: Rektor foretar utlysning av stilling som dekan. Innstilling gis av et innstillingsutvalg med leder og fire medlemmer. Medlemmene skal fortrinnsvis ha tilknytning til fakultetet. To av medlemmene skal representere arbeidsgiver, ett medlem skal være fra tjenestemannsorganisasjonene og ett medlem fra studentorganisasjonene. Universitetsstyret ansetter dekanen etter at fakultetsstyret har hatt anledning til å uttale seg. Dekanen ansettes på åremål med åremålsperiode på fire år. Ingen kan være ansatt på åremål i en sammenhengende periode på mer enn åtte år.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet og Det humanistiske fakultet har ordning med valgt dekan. Det psykologiske fakultet har valgt dekan og valgte instituttledere, mens Det juridiske fakultet har valgt dekan og ingen institutt. Det er kun to fakultet som har ordningen med tilsatt dekan, det er Det medisinske fakultet, og Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. Ved disse to fakultetene er det også ansatte instituttledere og fakultetsstyrene har ekstern styreleder. Disse har hatt ordningen siden 2009 (etablert som prøveordning).

Regelsamlingen (myndighetskartet) fra Universitetet i Bergen beskriver de to ordningene på følgende måte:

Dekanen er fakultetets øverste leder og representerer fakultetet utad og har overordnet ansvar for kontakt med eksterne samarbeidspartnere.

- *Dekanen er daglig leder for fakultetets faglige virksomhet i samsvar med rammer og pålegg som fakultetsstyret fastsetter.*

- *Dekanen er nærmeste overordnede for instituttlederne. Dekanen rapporterer til rektor.*

- *Dekanen avgjør saker i det omfang disse ikke kan utsettes til fakultetsstyret kan komme sammen i møte.*

- *Dekanen har rett til å delta i alle møter i alle fakultetets og underordnede enheters styrer, råd og utvalg.*

Dekanen er ansvarlig for iverksetting av de faglige vedtakene som treffes i fakultetsstyret, og skal på fakultetsstyrets vegne å påse at den samlede økonomiforvaltningen skjer i samsvar med bestemmelser om økonomiforvaltning og forutsetninger for tildeling av bevilgninger.

Har fakultetet ansatt dekan, er dekanen i tillegg til overnevnte ansvarlig for:

- *Dekan er daglig leder for fakultetets faglige og administrative virksomhet i samsvar med rammer og pålegg som fakultetsstyret fastsetter.*
- *Dekanen er ansvarlig for iverksetting av faglige og administrative vedtak som treffes i fakultetsstyret, og for disponering av ressurser og eiendom i samsvar med de vedtak som er truffet av fakultetsstyret.*
- *Dekanen er nærmeste overordnede til instituttlederne og fakultetsdirektøren.*
- *Dekanen kan delegeres avgjørelsesmyndighet til fakultetsdirektør innenfor sitt eget myndighetsområde. Dekanen legger fram saker for fakultetsstyret. Fakultetsdirektøren eller en annen er sekretær for fakultetsstyret*

Ordningen med tilsatt dekan innebærer enhetlig ledelse da fakultetsdirektør rapporterer til dekanen og ikke til universitetsdirektøren.

Den ordningen som KMD har i dag med valgt dekan, medfører at fakultetsdirektør rapporterer til universitetsdirektør og ikke til dekan. Det er også fakultetsdirektøren som formelt legger frem saker for fakultetsstyret.

Hvis fakultetet ansetter dekan, bør det vurderes om styret skal ha ekstern styreleder (eksternt styremedlem).

Ved enhetlig ledelse har dekan et mer selvstendig ansvar for å forberede saker og legge disse fram for fakultetsstyret, mens ved todelt ledelse er det fakultetsdirektør som legger frem sakene for fakultetsstyret. I begge modeller skjer dette i praksis gjennom tett samarbeid mellom dekan og fakultetsdirektør.

Videre prosess for KMD

Fordeler og ulemper med begge modeller bør diskuteres grundig. På et overordnet nivå kan man antagelig si at ordningen med direkte valg kan skape debatt og engasjement, forutsatt at flere stiller til valg. En ordning med ansatt dekan vil ha fokus på søkerens kompetanse. Et særlig forhold som gjelder KMD er at mange er ansatt i åremålsstilling i 4 eller 6 år. Å stille til dekan- eller prodekanvalg for en fireårsperiode innenfor åremålet kan være utfordrende.

Fakultetsledelsen vil sende saken om styringsmodell for perioden 2021-2025 på høring til fakultetets og instituttens organer. Vi tar sikte på å legge frem forslag til vedtak i saken i fakultetsstyret 15. oktober 2020.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret tar saken til orientering, og ber om å få lagt saken frem for endelig vedtak 15. oktober 2020.

dekan

Synnøve Myhre
fakultetsdirektør

Vedlegg:

- UiB sin regelsamling om styrende organer <https://regler.app.uib.no/regler/Del-1-Overordnede-rammer/1.3-Regler-for-styringsorganene/1.3.2-Regler-for-styringsorganene-ved-fakultetene-og-instituttene/Regler-for-styringsorganene-ved-fakultetene-og-instituttene>
- <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/hva-er-god-styring-av-statlige-universiteter-og-hoyskoler/id2691015/>
- Stortingsmelding 18. Konsentrasjon for kvalitet:
- <https://www.regjeringen.no/contentassets/86d1e31e78b44de6a3a15e913b092bf4/no/pdfs/stm201420150018000dddpdfs.pdf>